ΕΤΟΣ Α΄. 'Εν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 18 Ἰουνίου 1911 ΑΡΙΘ. 25

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΙΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΕΤΡΑΣ. *Κυριακὴ Τρίτη (Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον).*

ΕΥΜΕΝΙΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΡΗΤΗΣ. *Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ (Τρίτη Ἐντολή).*

ΚΥΡΙΑΚΗι ΤΡΙΤΗι

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

(ς΄. 22—33)

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμταος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον

ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν-

Ὁ πάνσοφος Πλάστης καὶ Δημιουργὸς Θεός, ὁ ὁποῖος «πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησε» ἔδωκεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου δύο ὀφθαλμούς, διὰ νὰ τὸ ὁδηγοῦν καὶ διὰ νὰ τὸ προφυλάττουν ἀπὸ πᾶσαν βλάβην, ἀπὸ πάντα κίνδυνον, ἐφ᾽ ὅσον εἶνε ὑγιεῖς. Ἀλλ᾽ ἔδωκεν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ψυχὴν δύο ὀφθαλμούς, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, διὰ νὰ τὴν φωτίζουν καὶ διὰ νὰ τὴν προφυλάττουν ἀπὸ πᾶσαν βλάβην καὶ πάντα κίνδυνον, ἐφ᾽ ὅσον καὶ οὗτοι εἶνε ὑγιεῖς. Καὶ διὰ μὲν τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν ὁδηγεῖται ἀσφαλῶς τὸ σῶμα εἰς τὸν δρόμον, ἀποφεῦγον τοὺς κρημνοὺς νὰ μὴ κρημνίζεται, τοὺς τοίχους καὶ τὰ δένδρα, νὰ μὴ κτυπᾷ καὶ τὰς πέτρας νὰ μὴ σκοντάπτῃ. Διὰ δὲ τῶν ψυχικῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας, ὁδηγεῖται ἀσφαλῶς ἡ ψυχὴ εἰς τὸν πνευματικὸν δρόμον, τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἀποφεύγουσα τοὺς ὀλεθρίους κρημνοὺς τῆς ἁμαρτίας καὶ τὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα εἰς ἕκαστον βῆμα ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ συναντᾷ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ. Καθὼς δὲ τὸ σῶμα «σκοτεινὸν ἔσται» ὅταν οἱ σωματικοὶ ὀφθαλμοὶ εἶνε βεβλαμμένοι, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ εὑρίσκεται εἰς τὸ σκότος, ὅταν ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία εἶνε πονηροὶ καὶ διεστραμμένοι· καὶ καθὼς ἐκεῖνο ἀφεύκτως θὰ κατακρημνισθῇ καὶ θὰ πληγωθῇ, τοιουτοτρόπως καὶ αὕτη θὰ ἐκπέσῃ καὶ θὰ τραυματισθῇ.

Τὴν θεμελιώδη ταύτην καὶ πολὺ φανερὰν ἀλήθειαν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀναπτύσσει θαυμασίως ὁ Οὐράνιος Διδάσκαλος εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον. Ὁ ἄνθρωπος -λέγει- διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ἀκριβῶς τὸν προορισμόν του, πρέπει νὰ διατηρῇ τόσῳ τὸν νοῦν ὅσῳ καὶ τὴν καρδίαν του ἁπλᾶ καὶ καθαρά, διότι αὐτὰ τὰ δύο εἶνε τὰ ὁποῖα ὑπαγορεύουν καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του. Εἶνε ὁ νοῦς καθαρὸς καὶ ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὴν πνευματικὴν τύφλωσιν; Εἶνε ἡ καρδία ἁπλῆ καὶ εὐθεῖα; Ὅλαι αἱ σκέψεις, ὅλοι οἱ λόγοι, ὅλα τὰ ἔργα, ἀπὸ αὐτῶν πηγάζοντα, εἶνε καθαρά, ἄδολα, ὀρθά, ἀπαράλλακτα ὅπως τὸ νερὸν εἶνε καθαρὸν καὶ διαυγές, ὅταν ἡ πηγή, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πηγάζει, εἶνε καθαρὰ καὶ διαυγής. Ἀλλὰ καμμίαν φορὰν παρατηροῦμεν ὅτι, ἐνῷ εἶνε ἡ πηγὴ καθαρά, τὸ ἐξ αὐτῆς πηγάζον νερὸν θολώνεται καὶ γίνεται ἀκάθαρτον, διότι κατὰ τὸν ῥοῦν συναντᾷ ἀκαθαρσίας καὶ μολύνεται. Αὐτὸ τὸ μόλυσμα θέλων ν᾽ ἀπομακρύνῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ ἡμᾶς τὰ ἀγαπητά του τέκνα, οἱ ὁποῖοι ἐσφαλμένως καὶ κακῶς σκεπτόμενοι πολλάκις, φρονοῦμεν ὅτι ἠμποροῦμεν καὶ τέλειοι χριστιανοὶ νὰ εἴμεθα καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν νὰ μὴ ἀπομακρυνώμεθα, ἐλπίζοντες, ὡς λέγομεν, ὅτι ἡ εὐ-

σπλαγχνία τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς προσθέτομεν, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἁγνότητα τῆς προθέσεως, θὰ καθαρίσῃ τὰ ἐκ τῆς ἁμαρτίας μολυνθέντα ἀγαθά μας ἔργα καὶ θὰ μᾶς συγχωρήσῃ, ὅτι ἠμποροῦμεν καὶ ἐνάρετοι νὰ ἤμεθα καὶ τὸ κακὸν νὰ πράττωμεν, θέλων, λέγομεν, νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς πλάνης τοὺς οὕτω σκεπτομένους, νὰ κόψῃ τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν ῥίζαν, λέγει ῥητῶς καὶ κατηγορηματικῶς «οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμμωνᾷ». Κανεὶς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε δοῦλος εἰς δύο αὐθέντας· δὲν ἠμπορεῖτε νὰ εἶσθε δοῦλοι καὶ εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν καὶ εἰς τὸν πονηρὸν διάβολον.

Καὶ ὅτι ἡ σκέψις αὕτη τῶν σκεπτομένων τοιουτοτρόπως, ὅτι ἡ ἀντίληψις τῶν νομιζόντων ὅτι εἶνε δυνατὸν καὶ ἐνάρετοι νὰ εἶνε καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν νὰ μὴ ἀπέχουν, καὶ τὰς παραγγελίας τοῦ ἁγίου Θεοῦ νὰ ἐκτελοῦν καὶ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ πονηροῦ διαβόλου νὰ κάμνουν, εἶνε πεπλανημένη, στρεβλὴ καὶ ἀπολύτως ἀδύνατος, πειθόμεθα τελείως, ὅταν συλλογισθῶμεν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τί εἶνε ὁ Θεὸς καὶ τί θέλει καὶ τί παραγγέλλει, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὶ εἶνε ὁ διάβολος καὶ ποία εἶνε ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιθυμία του. Καὶ τὸν μὲν Θεόν, τὸν γνωρίζομεν ἀπὸ τὰ ποιήματά του, ἀπὸ τὰς εὐεργεσίας του ὅτι εἶνε Ποιητὴς παντοδύναμος «ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων» ὅτι εἶνε φιλόστοργος καὶ πανάγαθος Πατὴρ «οὐ θέλων τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν», «ὅς τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν» (Ῥωμ. Η΄. 32), ὅτι εἶνε τὸ φῶς (Α΄. Ἰωάν. Α΄. 5), ὅτι εἶνε ἡ ἀλήθεια (Ἰωάν. ΙΔ΄. 6), ὅτι εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀγάπη (Α΄. Ἰωάν. Δ΄. 8), ὅτι εἶνε ὁ δίκαιος Κριτὴς (2 Τιμ. Δ΄. 8). Ἀνάλογα δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ταύτην τοῦ ἁγίου Θεοῦ εἶνε καὶ τὸ θέλημα καὶ τὰ παραγγέλματά του. Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου εἶνε ἀγαθόν, εὐάρεστον καὶ τέλειον (Ῥωμ. ΙΒ΄. 2). Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶνε ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν (Α΄. Θεσ. Δ΄. 3). Ὁ Θεὸς θέλει καὶ παραγγέλλει νὰ ἀγαπῶμεν αὐτόν, ν' ἀγαπῶμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον νὰ ἤμεθα δίκαιοι, ἐνάρετοι, εὔσπλαγχνοι, νὰ παραμυθῶμεν τοὺς ὀλιγοψύχους, νὰ νουθετῶμεν τοὺς ἀτάκτους, νὰ ὑποστηρίζωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ μακροθυμῶμεν πρὸς ὅλους, νὰ μὴ ἤμεθα ἐκδικητικοί, πάντοτε νὰ χαίρωμεν, ἀδιαλείπτως νὰ προσευχώμεθα, ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ν' ἀπέχωμεν, αὐτὰ μᾶς διδάσκει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὅτι θέλει καὶ παραγγέλλει ὁ ἅγιος Θεὸς (Α΄. Θεσ. Ε΄. 14—22).

Ἀλλὰ καὶ τὸν διάβολον γνωρίζομεν ἀπὸ τὰ ἔργα του ὅτι εἶνε σκότος, ἄρχων τοῦ σκότους (Κολ. Α΄. 13), ἀνθρωποκτόνος ἀπ' ἀρχῆς καὶ ψεύστης (Ἰωάν. Η΄. 44), εἶνε ἀντίδικος τῆς σωτηρίας ἡμῶν καὶ «περιπατεῖ ὡς λέων ὠρυόμενος ζητῶν τίνα καταπιεῖν» (Ι΄. Πέτρ. Ε΄. 8), εἶνε ὁ ἀμείλικτος ἐχθρὸς πάσης εὐτυχίας ἡμῶν. Ἀνάλογος δὲ πρὸς τὰς ἰδιότητάς του ταύτας εἶνε καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιθυμία του. Ὁ διάβολος θέλει νὰ μὴ ἀγαπῶμεν μήτε τὸν Θεὸν μήτε τοὺς ἀδελφούς μας, ἀλλὰ ν' ἀσεβῶμεν πρὸς τὸν Θεὸν παρακούοντες εἰς τὸ θέλημά του, καὶ νὰ μισῶμεν τοὺς ἀδελφούς μας ἐπιβουλευόμενοι καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν των. Ὁ διάβολος θέλει νὰ βασιλεύῃ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἡ ἀδικία, τὸ ψεῦδος, ἡ ἀσπλαγχνία, ἡ ψευδορκία, ἡ ἀπάτη, ἡ ἁμαρτία, ἡ δυστυχία. Ὁ διάβολος θέλει νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν ἡ ἀσέ-

βεια, ἡ ἀκολασία, ἡ διαφθορά, τὸ κακόν. Ὁ διάβολος θέλει, μὲ ὀλίγας λέξεις, ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον ἀπὸ ὅ,τι θέλει ὁ Θεός. Ἔχομεν λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τὸν ἅγιον Θεὸν καὶ τὸ σωτήριον θέλημά του· ἔχομεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν πονηρὸν διάβολον καὶ τὸ ὀλέθριον θέλημά του. Ἔχομεν δῆλα δὴ δύο πράγματα ὅλως διόλου ἐναντία, δύο δρόμους ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους. Ἠμποροῦμεν νὰ κάμνωμεν καὶ τὰ δύο αὐτὰ πράγματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν εἶνε ἐναντίον τοῦ ἄλλου, νὰ ἤμεθα δῆλον ὅτι φῶς καὶ σκότος, δίκαιοι καὶ ἄδικοι, εὐσεβεῖς καὶ ἀσεβεῖς, σώφρονες καὶ ἀκόλαστοι συγχρόνως; Ἠμποροῦμεν νὰ περιπατῶμεν ἐν ταὐτῷ καὶ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τὸν δρόμον τῆς ἁμαρτίας; Βεβαίως τοῦτο εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον. Τί λοιπὸν θὰ κάμωμεν; Θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν ἕνα καὶ θὰ προσκολληθῶμεν εἰς τὸν ἄλλον. Θὰ ἀρνηθῶμεν νὰ δουλεύωμεν εἰς τὸν ἕνα, θὰ τὸν μισήσωμεν, καὶ θὰ γίνωμεν πιστοὶ δοῦλοι εἰς τὸν ἄλλον, θὰ τὸν ἀγαπήσωμεν. Μέση λύσις δὲν ὑπάρχει. Συμβιβασμὸς δὲν χωρεῖ.

Ἀλλ᾽ ἀφοῦ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ν᾽ἀγαπήσωμεν τὸν ἕνα καὶ νὰ γίνωμεν δοῦλοί του, ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο πρέπει νὰ προτιμήσωμεν; Ἐὰν γνωρίζωμεν τὸ ἀληθές μας συμφέρον καὶ θέλωμεν νὰ τὸ ἐξυπηρετήσωμεν ἐπιτυχῶς, χρεωστοῦμεν ν᾽ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀγαπᾷ διότι εἴμεθα πλᾶσμά του καὶ θέλει τὴν εὐτυχίαν μας, μᾶς δίδει δὲ καὶ τὰ μέσα νὰ τὴν ἀποκτήσωμεν. Μόνον μὲ μίαν τοιαύτην συνετὴν καὶ δικαίαν ἀπόφασιν, μὲ τὴν εἰλικρινῆ ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀληθῆ ἐπίγειον εὐτυχίαν καὶ τὴν ἐν οὐρανοῖς μακαριότητα θὰ ἀπολαύσωμεν.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΤΡΙΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Δ΄.

«Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ».
(Α. Παραλ. Ιϛ΄. 29)

Ὀφείλομεν νὰ ὑμνολογῶμεν τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα. Ὀφείλομεν νὰ εὐλογῶμεν τὸ ὑπερευλογημένον Αὐτοῦ Ὄνομα οὐ μόνον ὅταν ἀπολαύωμεν τῶν ἀγαθῶν τῆς εὐτυχίας, ἀλλὰ καὶ ὅταν πίνωμεν τὰ πικρὰ τῶν συμφορῶν καὶ τῶν θλίψεων ποτήρια τὰ ὁποῖα ἀναλόγως τῶν ψυχικῶν μας ἀσθενειῶν παρέχονται ἡμῖν ὑπὸ τοῦ πανσόφου Ἰατροῦ πρὸς ἐξυγίανσιν. «*Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον!*» Ἰδοὺ ἡ μόνη κραυγὴ ἥτις δέον νὰ ἐξέρχεται τοῦ στόματος ἡμῶν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χαρᾶς καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἄλγους. Πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς κινδύνου τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὀφείλομεν νὰ ἐπικαλώμεθα εἰς βοήθειαν. «Ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι Κυρίου». Ἀλλὰ δι᾽ ὅλων τούτων δὲν ἐφυλάξαμεν

ὁλόκληρον τὴν Γ΄. τοῦ Θεοῦ Ἐντολήν. Ὀφείλομεν ἀκόμη καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸ πάντιμον καὶ πανένδοξον τοῦ Θεοῦ ***Ὄνομα***. «*Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ*». Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ δοξάζεται τὸ ὑπερδεδοξασμένον ὄνομα τοῦ Θεοῦ ; Περὶ τούτου θὰ ὁμιλήσωμεν σήμερον.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ***Πάθους*** αὐτοῦ προσευχόμενος πρὸς τὸν οὐράνιον Αὐτοῦ Πατέρα εἶπεν· «*ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις*». Ποία εἶναι ἡ σημασία τῶν λόγων τούτων τοῦ Σωτῆρος ; Ἰδοὺ ποία εἶναι· «*Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις*» θὰ εἴπῃ· Ἐκήρυξα εἰς τὸν κόσμον τὰ μεγαλεῖά σου, τὴν παντοδυναμίαν σου, τὴν πανσοφίαν σου, τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν σου, τὴν δικαιοσύνην σου. Ἐμαρτύρησα περὶ τῆς ἀληθείας ἐνώπιον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἠγνόουν αὐτήν, καθὼς καὶ ἐνώπιον τῶν καταπολεμούντων αὐτήν. Ἠπείλησα τοὺς ἁμαρτωλούς, ἐνεθάρρυνα καὶ παρεμύθησα τοὺς δικαίους. Ἀπεκάλυψα τὴν ἄβυσσον τοῦ Ἅδου, τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς τῆς κολάσεως ἥτις περιμένει τοὺς ἀπίστους καὶ ἀμετανοήτους ἁμαρτωλούς, καὶ κατέδειξα τοὺς στεφάνους τοὺς ἡτοιμασμένους διὰ τοὺς δικαίους καὶ τοὺς μετανοήσαντας ἁμαρτωλούς. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναστροφῆς μου περιβεβλημένος τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν συνανεστράφην τοῖς ἀνθρώποις. Εὑρέθην ἐν μέσῳ λαοῦ ἀχαρίστου, ἀπίστου, λησμονήσαντος τὰς εὐεργεσίας σου καὶ σκληροτραχήλου. Μεθ᾽ ὅλα ταῦτα ὁ λαὸς οὗτος ἐγένετο μάρτυς τῆς παντοδυναμίας μου καθορῶν τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἐθαυματούργησα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὁ λαὸς οὗτος, καίτοι εἶχεν ἀκαταμαχήτους ἀποδείξεις περὶ τῆς θεότητός μου, τὰς μαρτυρίας τὰς ὁποίας ἔδωκας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Θαβώρ, ἐν τούτοις πάντοτε μὲ ἔβλεπεν ὅτι ἤμην τὸ ὑπόδειγμα τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημά σου· ἔβλεπέ με, ὅτι οὐδὲν ἐπεχείρουν χωρὶς πρότερον νὰ ἀνυψώσω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ ζητήσω τὴν βοήθειάν σου. Ἔβλεπέ με ὁπλιζόμενον ὑπὸ ζήλου ἱεροῦ καὶ ἁγίου κατὰ τῶν βεβηλούντων τὴν ἁγιότητα τοῦ Οἴκου σου διὰ τῶν ἐμπορικῶν καὶ κερδοσκοπικῶν δολοπλοκιῶν αὐτῶν. Ἔβλεπέ με ἐλέγχοντα ἀμειλίκτως τὰς κακίας καὶ τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν. Ἤκουσέ με κατακεραυνοῦντα διὰ τοῦ *οὐαὶ* τοὺς ἀθετοῦντας τὸν Νόμον σου. Ἔβλεπέ με εὐαγγελιζόμενον τοῖς πτωχοῖς καὶ δεχόμενον τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλοὺς μετ᾽ ἐπιεικείας καὶ ἀγαθότητος. Πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐκήρυξα, ὑπερήσπισα, ἐστήριξα, ηὐλόγησα, ἐλάτρευσα καὶ ἐδόξασα τὸ πανάγιόν σου Ὄνομα· «*Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις*».

Ἰδοὺ τίνι τρόπῳ δοξάζεται τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! Ὀφείλομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀκολουθοῦντες τοῖς ἴχνεσι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ δοξάζωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ τηρῶμεν τὴν Τρίτην τοῦ Θεοῦ ἐντολήν, ὀφείλομεν, λέγω, νὰ *φανερώσωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ* καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ κύρους τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν θέσεως καὶ τοῦ ἀξιώματος ὃ φέρομεν. Πατέρες καὶ μητέρες, οἰκοδεσπόται καὶ οἰκοδέσποιναι, ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι καὶ ἐν γένει πάντες οἱ περιβεβλημένοι τὸ κῦρος ἐξουσίας τινὸς καὶ ὑπεροχῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἔχομεν καθῆκον ἀπαράβατον νὰ φανερώ-

σωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ γίνωμεν Ἀπόστολοι ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ νὰ ἑλκύσωμεν τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἕκαστος εἰς τὴν ἀληθῆ θεογνωσίαν καὶ θεοσέβειαν. Οὕτω δοξάζεται ὁ Θεός. Οὕτω καὶ ἡμεῖς πολιτευόμενοι καὶ ἐνεργοῦντες θὰ δυνηθῶμεν κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ ἡμετέρου βίου, κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ παραδίδωμεν τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς καὶ Θεοῦ, νὰ εἴπωμεν μετὰ θάρρους· Πάτερ, *«ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα»*.

Ἐν προηγουμένῃ ὁμιλίᾳ μου ἡρμήνευσα τὸ πρῶτον αἴτημα τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς, *«ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου»*, εἰπών, ὅτι διὰ τῶν λέξεων τούτων αἰτούμεθα, ἵνα τὸ μέγα, τὸ πανάγιον, τὸ φοβερὸν τοῦ Θεοῦ Ὄνομα *ἁγιασθῇ*, γένηται δηλονότι γνωστὸν ἐν τῷ κόσμῳ, εὐλογηθῇ, δοξασθῇ καὶ τύχῃ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ λατρείας παρ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο σημαίνει τό, *«Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου»*. Ἁγιάζεται δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ κατὰ πολλοὺς τρόπους· πρῶτον διὰ τῶν σκέψεων καὶ μελετῶν ὅταν ἐν τῷ νοῒ ἡμῶν ἐμφυτεύσωμεν καὶ ἐνθρονίσωμεν τὴν ὑψίστην περὶ Θεοῦ ἰδέαν, ὅταν πρῶτος ὁ νοῦς ἐξυψωθῇ εἰς ἀληθῆ θεογνωσίαν, πρῶτος ὁ νοῦς κυριευθῇ ὑπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, πρῶτος ὁ νοῦς λατρεύσῃ τὸν Θεὸν καὶ ὑπὸ τῆς θεογνωσίας καὶ θεοσεβείας ταύτης ἐμφορούμενος καὶ κινούμενος ἐξεγείρῃ καὶ τὴν καρδίαν καὶ παρορμήσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν λατρείαν καὶ ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἁγιάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ λόγου προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ, ὅταν ὁμιλοῦντες ἢ συγγράφοντες ἐξωτερικεύομεν τὰς εὐσεβεῖς σκέψεις καὶ μελέτας τοῦ νοὸς καὶ τὰ εὐσεβῆ τῆς καρδίας αἰσθήματα. Τέλος διὰ τῶν ἔργων ἁγιάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐκδηλῶμεν τὴν κατακυριεύουσαν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν εὐσέβειαν δι' ἔργων εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων πράξεων, ὅταν παντὶ σθένει ἀποφεύγωμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐξ ὅλης ἡμῶν τῆς ἰσχύος ἀγωνιζώμεθα εἰς τὸ νὰ ἀρέσωμεν τῷ Θεῷ. Οὕτως ἁγιάζεται, οὕτω δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Διὰ μόνης δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης δύναται ὁ χριστιανὸς νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ὕψη τῆς χριστιανικῆς τελειότητος καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ μετὰ θάρρους τὸ τοῦ Σωτῆρος, Πάτερ, *«ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα»*.

Ἀλλ' ἡμεῖς τίνι τρόπῳ *ἁγιάζομεν*, δοξάζομεν τὸ Ὄνομα τοῦ Θεοῦ; Εἶναι λυπηρὸν νὰ τὸ εἴπωμεν. Ὁ νοῦς ἡμῶν σκέπτεται καὶ μελετᾷ μάταια καὶ ἀδιάφορα πράγματα. Ἡ μόνη μελέτη ἥτις φαίνεται ἡμῖν ἀνιαρὰ εἶναι ἡ περὶ Θεοῦ μελέτη καὶ σκέψις· πολλοὶ τῶν χριστιανῶν δὲ ἐπὶ ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας, ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα δὲν φέρουσιν εἰς τὸν νοῦν των τὸν Θεόν, δὲν ἀπασχολοῦσι τὸν ἑαυτῶν νοῦν μὲ τὴν μελέτην τοῦ Θεοῦ, διότι τὸ νὰ καταφεύγῃ τις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς προσευχὴν ἐπιπόλαιον χάριν ἁπλοῦ τύπου, τοῦτο δὲν εἶναι μελέτη, δὲν εἶναι ἀπασχόλησις τοῦ νοὸς εἰς τὴν περὶ Θεοῦ μελέτην. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Οἱ οὕτω δὲ πολιτευόμενοι χριστιανοὶ δὲν δύνανται βεβαίως νὰ ἀναφωνήσωσιν *«ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις»*, διότι οὐδ' εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν νοῦν ἠθέλησαν νὰ φανερώσωσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

Ἀλλ' ἔλθωμεν εἰς τὸν προφορικὸν λόγον. Ἀντὶ διὰ τούτου νὰ ὑμνολογῶμεν τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα, ἀντὶ μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐλα-

βείας νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔχωμεν καθῆκον, ἐξυβρίζομεν καὶ βλασφημοῦμεν Αὐτὸ μὲ τρόπον ἀνάξιον χριστιανοῦ καὶ μὲ γλῶσσαν ἀναξίαν ἀνθρώπων πεπολιτισμένων. Ἐξέλθετε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας καὶ πόλεων καὶ χωρίων· τί ἀκούετε; φρικώδεις βλασφημίας, κατάρας τρομεράς, λόγους προκαλοῦντας τὴν φρίκην καὶ τὴν κατάπληξιν καὶ τὸν φόβον μήπως ἀνοίξῃ ἡ γῆ καὶ καταπίῃ τὸν βλάσφημον καὶ ὑβριστὴν τοῦ Θεοῦ. Οἱ τοιαύτην δὲ χρῆσιν ποιούμενοι τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ἐχάρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δοξάζωμεν αὐτόν, θὰ τολμήσουν ἆρά γε ποτὲ νὰ εἴπωσιν· *«ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα»*; Βεβαίως ὄχι διότι εἰς τὸ στόμα τῶν τοιούτων ἁρμόζει τὸ ἐβλασφήμησά σου τὸ ὄνομα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων!

Ἀλλὰ μήπως ὁ γραπτὸς λόγος, ἤτοι τὰ βιβλία καὶ αἱ ἐφημερίδες περικλείουσι διδασκαλίαν εὐσεβεστέραν; Ἀτυχῶς καὶ τούτων τὰ πλεῖστα ἀπροσέκτως γραφόμενα γέμουσι βλασφημιῶν κατὰ τοῦ Θεοῦ, γέμουσι διδασκαλιῶν ἀνηθίκων, αἵτινες ἀνεπαισθήτως παρασύρουσι τοὺς ἀναγνώστας εἰς τὴν ἀσέβειαν, τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὸ ἔγκλημα. Οὕτω δὲ τὸ πανίσχυρον ἐκεῖνο ὄργανον, ὁ λόγος δῆλον ὅτι προφορικὸς καὶ γραπτός, δι᾽ οὗ δύναται τελεσφόρως νὰ κηρυχθῇ καὶ φανερωθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις, τὸ θαυμάσιον τοῦτο ὄργανον διασκορπίζει σήμερον ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ δηλητήριον τῆς ἀσεβείας καὶ διαφθορᾶς καὶ ἐξαχρειώσεως.

Ἀλλ᾽ ἆρά γε δοξάζομεν τὸν Θεὸν διὰ τῶν ἡμετέρων ἔργων; Δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὰ ἔργα ἡμῶν εἶναι ὅπως ἦσαν τὰ ἔργα τῶν εἰδωλολατρῶν, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἔργα κατὰ πάντα χριστιανικά· ἡ διαγωγὴ ἡμῶν δὲν εἶναι διαγωγὴ κακή, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι διαγωγὴ χριστιανική· δὲν πράττομεν τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ δὲν πράττομεν τὸ ἀγαθόν· δὲν παραδίδομεν ἑαυτοὺς καθ᾽ ὁλοκληρίαν εἰς τὴν κακίαν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιδιώκομεν μετὰ ζήλου τὴν ἀρετήν· ζῶμεν ἔν τινι καταστάσει, ἥτις δὲν εἶναι μὲν ὑγίεια, δὲν εἶναι δὲ καὶ ἀσθένεια, ἀλλ᾽ εἶναι κατάστασις ἠθικοῦ μαρασμοῦ, ἠθικῆς ἐξασθενίσεως, ἢ διὰ νὰ ἐκφρασθῶ καλλίτερον, θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας. Σήμερον μεταξὺ τῶν χριστιανῶν βασιλεύει ἡ θρησκευτικὴ ἐκείνη χλιαρότης, τὴν ὁποίαν αὐστηρότατα ὁ Θεὸς καταδικάζει ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει: *«οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε » ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι* ***χλιαρὸς*** *εἶ, καὶ οὔτε » ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε* ***ἐμέσαι*** *ἐκ τοῦ στόματός μου»*. Οὔτε διὰ τῶν ἔργων ἡμῶν λοιπὸν δοξάζομεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἔργα δὲ ταῦτα τὰ οὔτε χριστιανικά, οὔτε ἀντιχριστιανικὰ δὲν χορηγοῦσι βεβαίως ἡμῖν τὸ δικαίωμα νὰ ἀναφωνήσωμεν πρὸς τὸν οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα τό: *«ἐφανέρωσά Σου τὸ ὄνομα»*.

Ἀλλὰ καιρὸς πλέον εἶναι, χριστιανοί μου, νὰ ἀποτινάξωμεν τὸν κατέχοντα ἡμᾶς θρησκευτικὸν μαρασμὸν καὶ λήθαργον, καιρὸς νὰ ἐξεγερθῶμεν ἐκ τῆς θρησκευτικῆς χλιαρότητος καὶ ἀδιαφορίας, ἐν ᾗ εὑρισκόμεθα. Ἂς φέρωμεν καὶ ἂς ἔχωμεν πάντοτε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ τὸν Θεόν, καὶ ἂς δοξάζωμεν τὸ πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα διά τε τοῦ λόγου καὶ τῶν καλῶν ἡμῶν ἔργων. Ὁ Σωτὴρ ἐνετείλατο ἡμῖν νὰ φανερώσωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν καλῶν ἡμῶν ἔργων, διὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν πα-

ραδείγματος. «*Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,* » *ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν* » *ἐν τοῖς οὐρανοῖς*».

Ἀλλὰ δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν παρηγορίαν, ὅτι ἠγωνίσθησαν νὰ ἐμφυτεύσωσι τὸν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἔρωτα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἑαυτῶν τέκνων οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν παραδείγματος καθ' ἑκάστην καὶ μυριοτρόπως ἀτιμάζουσι καὶ περιϋβρίζουσιν αὐτό; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα δίδουσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν πατὴρ ἄθρησκος καὶ ἀκόλαστος καὶ μήτηρ, τῆς ὁποίας ἡ μὲν συμπεριφορὰ εἶναι ἄσεμνος, οἱ δὲ λόγοι πλήρεις ἀνευλαβείας; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα δίδουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα γονεῖς, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ὁμιλοῦσι περὶ Θεοῦ ἐνώπιον τῶν ἑαυτῶν τέκνων, οὐδέποτε ἀναπτύσσουσι τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως, οὐδένα ποιοῦνται λόγον περὶ σωτηρίας; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα γίνονται εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα γονεῖς οὐδέποτε προσευχόμενοι κατ' οἶκον, οὐδέποτε ἢ σπανιώτατα φοιτῶντες εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, ἢ ἀμελῶς ἄνευ τῆς προσηκούσης προετοιμασίας καὶ σπανιώτατα προσερχόμενοι εἰς τὴν μετάληψιν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα δίδουσιν εἰς τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν οἰκοδεσπόται ἀσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀναφανδὸν καὶ ἀσυστόλως ἀθετοῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καταπατοῦσι τὰς διατάξεις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, περιφρονοῦσι τὴν ἁγίαν νηστείαν καὶ χλευάζουσι τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ μυστήρια τῆς ὀρθοδόξου πίστεως; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα δίδουσιν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν παιδαγωγουμένους μαθητὰς διδάσκαλοι ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι περὶ τὴν πίστιν, διδάσκαλοι σκανδαλίζοντες τοὺς πάντας διά τε τοῦ λόγου καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν; Ὁποίου εἴδους παράδειγμα δίδουσιν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ποιμαινομένους ἱερεῖς ἀνευλαβεῖς καὶ ἀπρόσεκτοι, ἱερεῖς μέθυσοι καὶ χαρτοπαῖκται, τῶν καπηλείων καὶ καφενείων θαμῶνες μᾶλλον ἢ τοῦ Ναοῦ τοῦ Θεοῦ, ἱερεῖς ἐκδικητικοὶ καὶ φιλέριδες, ἱερεῖς ἑνὶ λόγῳ ἀσεβεῖς; Οὗτοι πάντες διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν παραδείγματος γίνονται παραίτιοι νὰ βλασφημῆται τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα! «*Ἀλλ' οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ* » *ὄνομα τοῦ Θεοῦ βλασφημεῖται*». Ἱερεῖς, διδάσκαλοι, γονεῖς καὶ πάντες οἱ φέροντες τὸ κῦρος τῆς ὑπεροχῆς ἐπὶ τῶν ἄλλων, πάντες ὅσοι ἐτάχθητε *Φῶς* ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνίζεσθε ὅπως καταστήσητε σεβαστὸν τὸ πανάγιον τοῦ Θεοῦ ὄνομα διὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν παραδείγματος. Ὅταν τὰ τέκνα, οἱ μαθηταί, οἱ Χριστιανοὶ ἐν γένει βλέπουσιν ὑμᾶς φοβουμένους, ἀγαπῶντας καὶ δοξάζοντας τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ μιμηθῶσιν ὑμᾶς· ὅταν ἀκούωσιν ὑμᾶς ὁμιλοῦντας μετ' εὐλαβείας καὶ ἱερᾶς συγκινήσεως περὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, θὰ μιμηθῶσι τὴν εὐλάβειαν ὑμῶν ταύτην. Ἐὰν δὲ καὶ μερικοὶ ἐκ τούτων ἤθελον ἀποπλανηθῇ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἐχαράξατε καὶ ὑπεδείξατε αὐτοῖς, ὑμεῖς καὶ πάλιν θὰ ἔχετε τὴν παρηγορίαν, ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὑμετέρου βίου θὰ δύνασθε, θὰ δικαιοῦσθε νὰ εἴπητε· Κύριε! εἰς τὰς ψυχάς, τὰς ὁποίας μοὶ ἐνεπιστεύθης, ἐφανέρωσα τὴν ἁγιότητα τοῦ ὀνόματός Σου καὶ τὸν ὀφειλόμενον εἰς αὐτὸ σεβασμόν· «*Ἐφανέρωσά Σου τὸ ὄνομα*».